

Pravda

V žalmu 85, v. 12 na místě, kde český překlad (Kralických) uvádí „víra z země pučiti se bude a spravedlnost s nebe vyhlédati“, najdeme v latinském podání „veritas ex terra orta est, et iustitia de caelo prospexit“. To svědčí o nejistotě, s jakou ostatně už překladatelé LXX užívali řeckých slovo PISTIS a ALÉTHEIA (český překlad se v tomto případě shoduje se LXX). Zajímavější je ovšem myšlenka, že spravedlnost a víra mají rozdílná východiska, že pocházejí z odlišných míst, ale že se setkávají. Ostatně to – podle verše 11 – neplatí jen o nich, neboť čteme: „Milosrdenství a víra potkají se spolu, spravedlnost a pokoj dadí sobě políbení.“ Verš 8 ukazuje na to, že milosrdenství je původně Hospodinovo, takže také ono přichází shora dolů (jako spravedlnost). To by pak ukazovalo zase na to, že víra a pokoj přicházejí zespoda, od země (která tak vydává svou úrodu – v. 13), a proto i ony náležejí k sobě. Zvláštní je, že dá-li se Hospodin do pohybu, vydá-li se na cestu, spravedlnost jde před ním (v. 14). Na první pohled se zdá vypadat na nedůslednost, když čteme, že Hospodin „mluví pokoj k lidu svému“ (v. 9), ale je docela možné, že chybný byl spíše náš závěr, že pokoj vychází ze země (podobně jako víra). Je také možné, že spravedlnost, milosrdenství i jejich ovoce: pokoj přicházejí shora, zatímco víra je zdola odpovědí na ně. Pak zbývá rozhodnout, kam zařadíme pravdu. Mám za to, že tu bude nezbytné od sebe odlišit spravedlnost, milosrdenství a pokoj, přicházející „shora“, a lidskou spravedlnost, lidské milosrdenství a lidský pokoj, které představují nedokonalou lidskou odpověď na ony shora přicházející výzvy. Pak bude logické rozlišovat také mezi Pravdou jako poslední instancí a mírou všeho lidského usilování, a mezi jednotlivými relativně pravými, pravdivými, pravdě se blížícími činy (životními i myšlenkovými), které sice vyrůstají „ze země“ (jako víra), ale podrobují se oné poslední Pravdě jako své (nepředmětné, nezpředmětné) nejvyšší normě. (Zcela stranou nechávám nezbytnou změnu, kdy „shora“ znamená z budoucnosti a „zdola“ naopak z minulosti resp. z aktuální přítomnosti). (Pravda, 950109-1.)